

Oslo 18.8.2014

Fremtidig transporttjeneste (TT) i Oslo kommune – notat om utkast til ny TT forskrift.

Vi viser til utkastet til ny forskrift for TT i Oslo kommune. Organisasjonene i referansegruppen (Norges Blindforbund Oslo, Norges Handikapforbund Oslo, FFO Oslo, Oslo fylkeslag av Norsk Forbund for utviklingshemmede og Handikappede barns foreldreforening Oslo) er glade for at forskriften nå revideres. Vi setter bl.a. stor pris på at reglene om fast sjåførgruppe på faste reiser formaliseres i forskriften. Forslaget har imidlertid noen svakheter og forbedringspunkter. I tråd med intensjonene i Stortingsmelding 25 og uttalelser fra Helse- og Omsorgsdepartementet skal TT-ordningen "gjøre forflytningshemmede mer mobile, og således transportmessig mer likestilt den øvrige befolkningen". På enkelte punkter er forslaget med på å opprettholde og forsterke forskjellene mellom TT-brukere og andre kollektivreisende. Vi vil påpeke at det er god samfunnsøkonomi i å sikre sterkere arbeids- og samfunnsdeltagelse fra funksjonshemmede. Derfor er en fleksibel og god TT-ordning viktig. Organisasjonene er også opptatt av at vi får en forskrift som legger til rette for en mindre byråkratisk – og dermed mindre kostnadskreven TT-ordning, samtidig som det er behov for å sikre riktig bruk

I det følgende vil vi påpeke de viktigste endringene som må gjøres i forslaget. Under Organisasjonenes forslag er våre tillegg understreket.

§ 1. Formål

Kommunens forslag:

Forskriften skal bidra til at personer med forflytningsvansker, som ikke kan nytte annen kollektivtransport, skal ha et alternativt transporttilbud.

Tilbudet om tilrettelagt transport utgjør en del av det kollektive transporttilbudet i kommunen, og innebærer at samkjøring med andre må påregnes.

Organisasjonenes forslag:

Forskriften skal bidra til at personer med forflytningsvansker, som ikke kan nytte annen kollektivtransport, skal ha et alternativt transporttilbud.

Tilbudet om tilrettelagt transport utgjør en del av det kollektive transporttilbudet i kommunen, og innebærer at en viss samkjøring med andre må påregnes.

Begrunnelse: Det er viktig at TT-brukere har muligheter til å komme seg til arbeid, sosiale og samfunnsmessige aktiviteter like raskt og rettidig som om de hadde brukt ordinær kollektivtransport. Vi har tidligere sett eksempler på at for stort fokus på samkjøring gir uholdbare reisetider og arbeidsforhold. Eksempler som kan nevnes er en time Bislett – Regjeringskvartalet og tre timer mellom Rosenhoff og Ullern. Det er viktig at samkjøring fortsatt er underordnet fremkommelighet.

§ 3. Vilkår for reiserett

Kommunens forslag:

Søkere under 6 år kan innvilges reiserett til spesialbarnehage og avlastning med TT, dersom øvrige vilkår i første ledd er oppfylt.

Organisasjonenes forslag:

Søkere under 6 år kan innvilges reiserett med TT til spesialbarnehage/barnehage og avlastning/ BPA /aktiviteter med støttekontakt, dersom øvrige vilkår i første ledd er oppfylt.

Begrunnelse:

Forskning viser at det er viktig for senere samfunnsdeltagelse at funksjonshemmede barn allerede i barnehage og skole integreres i vanlig skole/barnehage. Da er det avgjørende at spesialbarnehagene ikke blir det eneste alternativet det er mulig å komme seg fram til.

Når brukerstyrt personlig assistanse (BPA) blir rettighetsfestet fra 1.1.2015, kan man også erstatte støttekontakt og avlastning. For mange foreldre med sterkt funksjonshemmede barn er det vanskelig nok å finne egnede assistenter, avlastning og støttekontakter. Ved å velge vår formulering vil man unngå at de i tillegg må sikre at assistent/avlaster/ støttekontakt også må ha sertifikat.

§ 3. Søknaden

Kommunens forslag:

(3. ledd) Søkere etter §8 tredje ledd og §9 må dokumentere reisebehovet, herunder at disse ikke dekkes av andre transportordninger.

Organisasjonenes forslag:

(3. ledd) Søkere etter §9 må dokumentere reisebehovet, herunder at disse ikke dekkes av andre transportordninger.

Begrunnelse:

Ingen andre kollektivreisende må søke flere uker på forhånd om å få kjøpe en billett over bygrensen for å besøke en ny venn, kjæreste, eller delta i kollokviegrupper med nye studiekollegaer. Det er igjen viktig å beholde intensjonen om mest mulig likebehandling av TT-reisende og andre kollektivreisende. Vi ser imidlertid behovet for å ha kontroll med kostnadene for reiser over bygrensen. Vi mener dette kan løses ved å si at utgangspunktet er at 1/3 av reisene kan brukes over bygrensen. Er behovet større må brukeren gi en begrunnet søknad. Vi tror dette også vil redusere presset på rask saksbehandling, når TT-brukere får nye venner, kjærester etc i nabokommunene.

§ 5. Reiserettens varighet

Kommunens forslag:

(1.ledd) Reiserett med TT gis vanligvis for to år. Reiserett kan gis for inntil fem år dersom TT-brukeren dokumenterer at den nedsatte funksjonsevnen har en varighet på fem år eller mer. For barn under 6 år kan det unntaksvis innvilges reiserett for en kortere periode enn to år.

Organisasjonenes forslag:

(1. ledd) Reiserett med TT gis vanligvis for to år. Reiserett kan gis for inntil ti år dersom TT-brukeren dokumenterer at den nedsatte funksjonsevnen har en varighet på ti år eller mer. For barn under 6 år kan det unntaksvis innvilges reiserett for en kortere periode enn to år.

Begrunnelse:

Mange TT-brukere har en medfødt, eller ervervet funksjonsnedsettelse som er permanent. Både for bydel, kommune og bruker er det da hensiktsmessig å slippe stadige søknader.

§ 7. Tildeling av fritidsreiser

Kommunens forslag:

TT-brukere over 6 år får en årlig kvote med fritidsreiser som fastsettes av bystyret i den årlige budsjettbehandlingen. Kvoten fastsettes etter følgende gruppeinndeling:

- a) spesialbilbrukere over 6 år
- b) blinde eller synshemmede brukere over 6 år
- c) personbilbrukere mellom 6 og 67 år
- d) øvrige personbilbrukere over 67 år

Kvoten kan fordeles utover året, for eksempel kvartalsvis. Det er ikke mulig å overføre restkvote fra en periode til en annen.

I særskilte tilfeller kan TT-brukere etter søknad innvilges tilleggsreiser utover tildelt kvote. TT-brukere som har stønad til motorkjøretøy etter folketrygdloven innvilges ikke tilleggsreiser.

Organisasjonenes forslag:

TT-brukere får en årlig kvote med fritidsreiser som fastsettes av bystyret i den årlige budsjettbehandlingen. Kvoten fastsettes etter følgende gruppeinndeling:

- a) Rullestolbrukere med helt eller delvis behov for spesialbil
- b) blinde eller svaksynte brukere
- c) personbilbrukere over 67 år
- d) øvrige personbilbrukere

Kvoten gis for ett år av gangen. Det er ikke mulig å overføre restkvote fra en periode til en annen.

TT-brukere kan etter søknad innvilges tilleggsreiser utover tildelt kvote. TT-brukere som har stønad til motorkjøretøy etter folketrygdloven innvilges ikke tilleggsreiser.

Begrunnelse:

(a): Når det nå igjen er teknisk mulig å åpne for at rullestolbrukere kan alternere mellom spesialbil og personbil, er det naturlig å samle alle rullestolbrukere i en gruppe. I søknaden bør det bes om at brukeren definerer fordelingen av spesialbil og personbil.

(a-c): Vi ønsker å fjerne nedre aldersgrense på 6 år. Se begrunnelse under § 3.

(b): Synshemmede er en samlebetegnelse for blinde og svaksynte

(c-d): I dag reduseres antall reiser til under det halve når "gående" TT-brukere runder 67 år. Når mennesker avslutter sin yrkesaktivitet er det lite sannsynlig at de samtidig vil halvere sin sosiale og samfunnsmessige deltagelse. Det er i så fall et tap for både samfunnet og den enkelte. Organisasjonene har forståelse for at man trenger noen år på å få denne gruppen opp på samme nivå som de hadde før pensjonsalder, men foreslår at dette skal være fullført til 2019.

(2. ledd): Kollektivreisende flest har ikke nødvendigvis samme reisemønster og reiseantall i alle årets måneder. Det gjelder også TT-brukere. Det er lettere å kunne komme seg fram med hvit stikk, rullator, rullestol etc når fortauene ikke er glatte og ubrøytede. Kanskje deltar man på kurs om høsten, men ikke om våren. Det må være like selvsagt at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan råde over sin egen fritid, som at andre kan det. Derfor mener vi det gir svært dårlige signaler å forhåndsbestemme at TT-brukere skal ha like mange reiser hvert tertial, kvartal, eller måned. Som andre må de få bestemme dette selv.

(3. ledd): Ordlyden i forslaget tyder på at kommunen ønsker seg en kraftig innskjerping i mulighetene til å få tilleggsreiser. Organisasjonene opplever at det allerede i dag er vanskelig nok å få tilleggsreiser og ønsker derfor en formulering som tilsvarer dagens forskrift.

§ 8. Bruksområde fritidsreiser

Kommunens forslag:

TT-brukere kan benytte fritidsreiser til:

- a) fritidsreiser innenfor Oslo kommunes grenser
- b) Åhus ved sykebesøk
- c) Oslo lufthavn Gardermoen ved egen flyreise

Ved reiser til Oslo lufthavn Gardermoen er det anledning til å ha med en medhjelper og egne barn, så fremt det er plass i biltypen TT-brukeren er innvilget reiserett med.

Dersom sterke helse- eller sosialmessige grunner tilsier det, og det foreligger et særskilt reisebehov, kan TT-brukere unntaksvis innvilges rett til å benytte et bestemt antall fritidsreiser til en på forhånd angitt adresse i kommunene Bærum, Lørenskog, Nittedal og Oppegård.

Fritidsreiser kan ikke benyttes til reiser som skal dekkes av andre transportordninger, herunder reiser som dekkes av lov om pasient- og brukerrettigheter. Tilsvarende gjelder dersom kommunen tilbyr annen transport.

Organisasjonenes forslag:

TT-brukere kan benytte fritidsreiser til:

- a) fritidsreiser innenfor Oslo kommunes grenser
- b) Åhus ved sykebesøk
- c) Oslo lufthavn Gardermoen ved egen flyreise
- d) fritidsreiser fra Oslo til de nærmeste Akershuskommunene: Bærum, Nesodden, Oppegård, Skedsmo, Lørenskog og Nittedal

Ved reiser til Oslo lufthavn Gardermoen er det anledning til å ha med en medhjelper og egne barn, så fremt det er plass i biltypen TT-brukeren er innvilget reiserett med.

Inntil 1/3 av fritidsreisene kan benyttes til reiser til nabokommuner som angitt under d). Det kan søkes om å utvide denne andelen.

Fritidsreiser kan ikke benyttes til reiser som skal dekkes av andre transportordninger, herunder reiser som dekkes av lov om pasient- og brukerrettigheter.

Begrunnelse:

3. ledd er en kraftig innsnevring av bystyrets svært positive vedtak fra 25.9.2013.

Organisasjonene ser også at det er nødvendig å innsnevre området til den nærmeste delen av Akershus, i alle fall til man oppnår mer erfaring med ordningen. Skedsmo er her tatt med fordi Høyskolen i Oslo og Akershus har undervisningslokaler, med tilhørende student-aktiviteter både her og i Oslo. Vi er imidlertid svært skeptiske til en ordning der det skal forhåndsregistreres og –godkjennes hvem i disse kommunene man skal kunne reise til. Det må f.eks være mulig for en ung TT-bruker å kunne dra på besøk til nye venner, en ny kjæreste, delta i kollokvier og studentsamlinger uten at kommunen har adressen registrert på forhånd. Bystyrets sa i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2014: «I påvente av en slik sak (dvs ny forskrift vedtatt – vår presisering) gis bydelene i .særskilte tilfelle adgang til helt unntaksvis å praktisere dette der sterke helse- eller sosialmessige grunner tilsier dette». Vi

oppfatter at den sterke innskrenkingen bare skal gjelde til ny forskrift er vedtatt og iverksatt, og ber derfor om at første del av 3. ledd strykes.

(4. ledd): Siste setning strykes fordi første setning er uttømmende.

§ 9. Faste reiser

Kommunens forslag:

TT-brukere kan benytte faste reiser til følgende kommunale tjenester:

- a) spesialbarnehage*
- b) aktivitetsskole (SFO/AKS)*
- c) videregående skole*
- d) voksenopplæring*
- e) dagtilbud som benyttes som alternativ til arbeid, når TT-brukeren har vedtak om dette*
- f) avlastning og støttekontakt, når TT-brukeren har vedtak om dette*

TT kan ikke benyttes til faste reiser i første ledd dersom de dekkes av andre transportordninger, eller kommunen tilbyr annen transport.

TT kan benyttes til arbeidsrettet utdanning og lønnet arbeid, såfremt dette ikke dekkes av andre transportordninger, herunder stønad til arbeids- og utdanningsreiser fra NAV. Faste reiser kan benyttes i Oslo kommune, eller til og fra kommuner i Akershus.

Organisasjonenes forslag:

Første setning endres til: *TT-brukere kan benytte faste reiser til følgende tjenester:*

Begrunnelse:

Om disse tjenestene drives av Oslo kommune, ideelle organisasjoner eller private bør ikke spille noen rolle. Det finnes i dag svært vellykkede dagsentra i regi av brukerorganisasjoner. Et godt eksempel er Blindeforbundets dagsenter/seniorsenter som har vellykkede resultater på synsrehabilitering, og opplæring. Også funksjonshemmede barn går på private skoler, med tilhørende AKS/SFO. Det vil være urimelig om reisen ikke dekkes også i slike tilfeller

§ 11. Bestilling av reiser

Kommunens forslag:

TT-brukere har ansvar for å følge fastsatte bestillingsregler. Det kan stilles krav til at reiser skal forhåndsbestilles. Det kan avtales reisetidspunkt som fraviker fra TT-brukerens bestilling for å tilpasse samkjøring.

Hentetidspunkt kan avvike med +/- 15 minutter fra avtalt hentetidspunkt. TT-brukerens tid i bilen skal normalt ikke overstige en time.

Bestilte reiser som ikke skal benyttes, skal umiddelbart avbestilles. Normalt vil reiser som ikke avbestilles belastes TT-brukeren. Gebyret utgjør 1/350 av folketrygdens grunnbeløp (G). Det kan ved gjentakende manglende avbestilling treffes tiltak overfor TT-brukere etter § 14.

En TT-bruker kan ikke bestille reise fra transportør som vedkommende er i familie med. TT-brukere som eier transportmiddelet, kan selv ikke benytte dette til egne TT-reiser.

Organisasjonenes forslag:

TT-brukere har ansvar for å følge fastsatte bestillingsregler. Det kan stilles krav til at reiser skal forhåndsbestilles. Det kan avtales reisetidspunkt som fraviker fra TT-brukerens bestilling med +/- 5 min for å tilpasse samkjøring. Fritidsreiser kan bestilles direkte hos transportør.

Hentetidspunkt kan avvike med +/- 10 minutter fra avtalt hentetidspunkt. TT-brukerens tid i bilen skal normalt ikke overstige en time, og samkjøring skal ikke medføre mer enn maks 20 minutter ekstra tid i bilen.

Det innføres en reisegaranti etter 30 minutters forsinkelse i forhold til bestilt tidspunkt.

Bestilte reiser som ikke skal benyttes, skal umiddelbart avbestilles. Normalt vil reiser som ikke avbestilles belastes TT-brukeren. Gebyret utgjør 1/350 av folketrygdens grunnbeløp (G). Det kan ved gjentakende manglende avbestilling treffes tiltak overfor TT-brukere etter § 14.

En TT-bruker kan som hovedregel ikke bestille reise fra transportør som vedkommende er i familie med. Der særskilte grunner taler for det, kan det likevel gjøres om bydelen etter søknad har gitt sin aksept. TT-brukere som eier transportmiddelet, kan selv ikke benytte dette til egne TT-reiser.

Begrunnelse:

(1 og 2. ledd) Funksjonshemmede har, som alle andre, behov for å komme fram til riktig tid. Med en mulighet til å endre tidspunktet med 5 minutter, avvikende hentetid på 15 minutter og 20 minutter ekstra tid i bil pga samkjøring, er TT-brukeren allerede 40 minutter forsinket til jobb, videregående skole, bisettelse, konsert etc. Hadde dette vært en kollektivreise med Ruter, hadde reisegarantien vært utløst etter halve tiden!

Den reviderte forskriften er ment å skulle inkludere dagens praksis. Den ubyråkratiske og billigere løsningen med at bruker selv kan bestille fritidsreiser hos transportør er derfor viktig å få med.

Samkjøring av faste reiser er noen ganger praktisk. Det er imidlertid fortsatt viktig at TT-brukeren kommer fram i tide. Derfor må det settes grenser for hvor mye reisetiden kan forlenges pga samkjøring.

Første ledd kan også oppfattes som en åpning for tradisjonell bestillingstransport. Denne gir liten fleksibilitet og fungerer ikke for brukere med stort behov. Man kommer ikke ut når man ønsker/trenger det, og det kan ta svært lang tid å komme til ønsket sted. Dersom man spontant bestemmer seg for å besøke kjæresten, eller skal rekke et arrangement, en tannlegetime eller følge barna dine på svømmetrening, fungerer ikke bestillingstransporten. Funksjonshemmede som ønsker å leve aktive liv er avhengige av den samme fleksibiliteten når det gjelder transportløsninger som alle andre, for å få hverdagen til å gå opp.

(Nytt 3. ledd): I tråd med bystyrets tidligere vedtak bør en reisegaranti inkluderes i forskriften.

(Kommunens 3.ledd): Det er ikke urimelig om brukere som ikke avbestiller TT-reiser de har bestilt belastes med et gebyr. Vi vil imidlertid minne om at det finnes utallige historier der brukeren har stått klar, bilen ikke har dukket opp og turen likevel er registrert som en bomtur. Før man kan innføre bøtelegging, må vi ha noenlunde sikkerhet for at det ikke lenger opereres med falske bomturer.

(siste ledd): Organisasjonene er i prinsippet helt enig med opprinnelig tekst. Likevel ser vi at det finnes noen svært få tilfeller der det finnes det er behov for ekstra trygghet hos brukeren og det er en eller flere sjåførere i familien. I slike tilfeller mener vi det må være mulig å gjøre unntak, men bare om dette er forhåndsgodkjent fra bydelen eller velferdsetaten.

§ 13. Øvrige bestemmelser

Kommunens forslag:

(3. ledd) TT-brukere som ikke kan reise på egenhånd, kan ta med en medhjelper gratis. Medhjelperen kan ikke selv være TT-bruker. For reiser til Gardermoen gjelder bestemmelsen i §8 andre ledd.

Organisasjonenes forslag:

(3. ledd) TT-brukere som ikke kan reise på egenhånd, kan ta med en medhjelper gratis. Medhjelperen kan ikke selv være TT-bruker. Barn som reiser fra AKS/SFO kan i tillegg ta med 1-2 venner, evt flere om det er mulig i forhold til bilens kapasitet. Dette må være bestilt en dag i forveien. For reiser til Gardermoen gjelder bestemmelsen i §8 andre ledd.

Begrunnelse:

Da NOVA-rapporten "Langt igjen?", som omhandler inkludering i skole og arbeid for barn med fysiske funksjonshemminger, ble lagt fram i vår, ble det påpekt at den manglende muligheten til å ta med en venn hjem fra skole/AKS var en medvirkende årsak til at disse elevene var langt dårligere sosialt integrert på fritiden enn andre barn.

§ 16. Myndighet

Kommunens forslag:

(2.ledd): Byrådet kan gi instruks til forskriften)

Kommentar:

Punktet er nytt i TT-forskriften. Organisasjonene mener at en samferdselsløsning som har så stor betydning for funksjonshemmedes arbeids- og samfunnsdeltagelse må underlegges politisk kontroll fra Bystyret.

Organisasjonene regner med at dette notatet vedlegges referatet fra møtet som en del av den videre saksgangen.

NHF Oslo
Magnhild Sørbotten
Regionleder
(sign)

Norges Blindforbund Oslo
Terje Olsen
Fylkesleder
(sign)

FFO Oslo
Cristina Dagestad
Fylkesleder
(sign)

Oslo fylkeslag av NFU
Helena Wilberg
(sign)

HBF Oslo
Gunn E. Myhren
(sign)